

10 tips til en god start med hvalpen

Forårs tid er hvalpe-tid, og i løbet af sommeren afhenter hundrede vis af forhåbningsfulde danskere netop den hvalp de har gået og ventet på. Som ny hundeejer bliver man bombarderet med informationer om, hvad man skal og ikke skal overfor sit nye "familiemedlem". Naboer, venner og opdrætteren har alle råd de gerne giver med på vejen, nogle af rådene er rigtig gode og andre er arvegods fra tidligere tider, hvor forståelsen for hundens behov og indlæringspsykologi ikke var i højsæde. DKKs hundekonsulenter (gratis telefon rådgivning til medlemmer) og adfærdskonsulenten svarer dagligt på spørgsmål om hvalpens første tid i hjemmet. Her følger 10 tips, udledt af folks spørgsmål, der vil give dig og din hvalp en god start på tilværelsen sammen.

1. De første dage og nætter

Hvalpen bliver hurtigst tryk i sit nye hjem, hvis du lader den være i din umiddelbare nærhed de første par dage og nætter. Husk på, at hvalpen kommer fra trygge, kendte omgivelser, hvor den har haft selskab af både sin mor og sine søskende, og nu er den pludselig alene et fremmed sted. Lad derfor hvalpen sove ved siden af sengen, eller læg dig på en madras der hvor du siden hen ønsker, at hvalpen skal sove. Når hvalpen efter en tid er faldet til, kan du trinvis flytte kurven ud af soveværelset og ud i gangen eller der hvor du ønsker at hvalpen skal sove. Denne metode virker hver gang og er ikke stressende for hverken dig eller hvalpen.

Skrøne: Det er altså en gammel skrøne, at den eneste måde hvalpen lærer at sove alene på er, at lade den hyle sig i søvn bag en lukket dør. Metoden er både stressende for hvalp og ejer, start derfor som beskrevet overfor.

2. Sikkerhed og sund fornuft

Hvis man ikke allerede har gjort sig tanker om hvalpens sikkerhed i og uden for hjemmet er det med at komme i gang. Ejerens ubetænksomhed kombineret med stejle trapper, blottede el-ledninger, div. kemikalier, huller i hegnet og swimmingpools med høje kanter, er hvert år skyld i at mange hunde mister livet. Gennemgå derfor hjemmet for steder hvor hvalpen potentielt kan komme galt af sted. Luk dørene til "roderum" og andre rum du ikke p.t. behøver at have adgang til. Det gør det trods alt mere overskueligt at holde øje med hvalpen. Sørg også for at fjerne nipsgenstande, dyre italienske lædersko og arvestykker du ikke kan tilgive, at hvalpen sætter tandmærker i.

3. Hvalpens nye verden

Når hvalpen kommer til sit nye hjem bliver dens verden på en måde udvidet. Det vil i praksis sige, at hvalpen skal lære at venlige, fremmede mennesker, andre hunde og dyr også er en del af dens verdens billede. Denne vigtige træning bør starte hos opdrætteren og skal fortsætte når du får hvalpen hjem. Hemmeligheden bag en vellykket socialisering af hvalpen, er at forsøge at se omgivelserne med hvalpens øjne! Begynd med korte, positive møder med mennesker og dyr, samt ture rundt i de udendørs omgivelser. Hvalpens naturlige nysgerrighed gør at den gerne vil udforske omgivelserne og det skal du støtte den i. I takt med de positive oplevelser vil hvalpens selvtillid vokse, og snart vil hvalpen tillidsfuldt følge dig hvor du går.

Skrøne: Det er en skrøne, at hvalpen ikke må tages med ud før den er færdig vaccineret (altså før efter den er ca. 16 uger gammel), fordi hvalpen så vil blive syg. Hvis hvalpen i øvrigt er sund og rask, og er i gang med et vaccinationsprogram, kan man trygt tage den

med ud efter den 8 uge. De positive oplevelser hvalpen får med mennesker, miljø m.m. er uerstattelige og fundamentale for hundens trivsel som voksen, og de overskygger lagt den meget lille risiko der er for at hvalpen kan blive smittet og syg.

4. Ren besked om renlighed

Det er egentlig meget enkelt: det der kommer ind skal også ud! Ved at huske nogle simple regler kan du hjælpe din hvalp til at blive renlig på rekord tid. Du skal vide, at hvalpen skal besørges eller tisse, når den har sovet (straks når den vågner), kort tid efter at den har spist og drukket, har leget og været i bevægelse mere end nogle få minutter, når der kommer gæster, når den bliver opstemt og ca. én gang i timen i dagtimerne. Indledningsvis skal du ikke vente på, eller forvente, at hvalpen signalerer til dig at den vil ud og besørges. Den vil blot søge lidt væk fra sove og opholdsområdet og forrette sin nødtørft. Boligen er ofte så stor, at et afsides rum forveksles med hvalpens forestilling om "at være uden for hulen". Det er i stedet vores ansvar at sørge for at tage hvalpen udenfor på de førnævnte tidspunkter. Tag hvalpen ud og bliv ude til den har besørges. Ros hvalpen når det sker (og giv evt. signalet "tis så"). På denne måde får hvalpen ikke succes med at besørges inde og erfarer hurtigt, at den bliver rost for at besørges udenfor. Meget snart vil den selv begynde at gå mod den dør og pibe, når den skal besørges. Hvis uheldet er ude, så sørg for at rengøre området godt og gå tilbage til at sørge for at få hvalpen til at gå ud, når du forventer at den skal. Hvis hvalpen har besørges om morgenen når du står op, så foder den lidt tidligere end du plejer at gøre og sæt vækkeuret til at ringe ½ time tidligere end normalt. På den måde kan du vække hvalpen og sørge for at den kommer ud i tide (og så kan I jo altid gå i seng igen).

Skrøne: Det er en skrøne at det hjælper at straffe hvalpen for at besørges inde – også selv når du ser den gøre det. Afstraffelse vil kun tjene til at få hvalpen til at blive usikker overfor dig og evt. lære den, at den ikke skal besørges ved din tilstedeværelse – heller ikke når den er udenfor!

5. Hvile og god beskæftigelse

Når man betragter sin hvalp, vil man bemærke, at den veksler mellem aktivitet og hvile. Begge dele er vigtige for hvalpens udvikling. Har man børn i huset skal også de lære at respektere, at hvalpen skal have fred og ro, når den er træt. Hvalpen har i den første tid ikke det store behov for motion, men har derimod behov for nye, spændende oplevelser der styrker dens mentale udvikling. Man bør stimulere hvalpen i at bruge alle dens sanser, herunder også dens lugtesans. Når vi, flinke som vi er, serverer hundens foder i madskålen, fratager vi hunden glæden og udfordringen i at bruge næsen. I naturen ville ulven/hunden skulle søge efter et byttedyr, følge sporet over mange kilometer og endelig fange byttet. Det skal tamhunden ikke, men den har stadig brug for at bruge næsen og få trættet sanserne. Ved at lade hunden søge efter sin mad på græsplænen og lede efter gemt legetøj inde og ude, kan vi igen lade hunden bruge sanserne og blive mentalt træt på en naturlig måde.

6. Vejen til godt lederskab

Godt lederskab er instrumentalt for at hunden trives i familien. Hunden er et flokdyr, der har behov for god social struktur for at trives. Når hundens kender sin plads i flokken, vil den være tryk og glad. Det vil også medføre at hunden ikke konstant vil udfordre lederne (os). Positivt lederskab får man ikke ved at håndtere hunden hårdhændet, men i stedet ved at vise hunden, at vi mennesker er de mest egnede ledere. Det gør vi bl.a. ved at vise

hunden, at vi træffer gode beslutninger, at vi er hundens "nøgle" til sjove, behagelige og spændende oplevelser, er konsekvente i vores forventninger til hunden og at vi altid er til at stole på. Husk på, at respekt er ikke noget man tager, det er noget man får tildelt af andre – også hunden.

7. Gode vaner gi'r gode venner

At gø, grave, springe op, bide, løbe væk, tigge om mad, bide i ting osv. er al sammen helt naturlig hundeadfærd, altså ting alle hunde gør i et eller andet omfang. Når hunden flytter ind hos os bliver det så vores opgave at lære hvalpen hvor, hvornår og hvor meget vi ønsker af den forskellige adfærd.

I den forbindelse gælder et par grundregler:

Det er nemmere at give hvalpen gode vaner end at vænne den af med de dårlige. Ros for ønsket adfærd og sig "Nej!" og ignorer eller afled hundens opmærksomhed, når den gør noget du ikke ønsker. Mange gør - fejlagtigt - det, at de kun irettesætter hunden for de ting de ikke vil have at den skal gøre. Altså skælder ud når den bider, springer op, gør m.m.

Det er en svær og stressende måde at lære på for hvalpen. Ofte gentager hunden de ønskede ting fordi den dog opnåede én ting, at få din opmærksomhed! Alle hunde søger naturligt at gentage de ting der resulterer i noget positivt – opmærksomhed, kontakt, ros. I praksis vil det sige, at du, i stedet for at bruge en masse energi på at irettesætte hunden hele tiden, skal give den opmærksomhed og ros når den gør det du gerne vil have. Her gælder det også om at se efter de små ting: Ligger hunden roligt? Hilser den uden at springe op? Går der folk forbi hækken uden af den gør? Følger den dig i slap line når du går? Leger den roligt uden bide hårdt? Osv. Osv.

Begynd denne træning med hvalpen når du får hunden hjem. Man glemmer ofte at starte denne indlæring når hvalpen er lille. Små hvalpepoter er jo mere charmerende at mærke på kroppen, end poterne på en udvokset, og snavset, hund der hopper op ad gæsterne. Så selv om man ikke finder adfærden problematisk for en nuttet hvalp, skal man lave regelsættet og håndhæve det fra hvalpen er lille.

8. Alene-hjemme træning

Når hvalpen, efter nogle dage, er faldet godt til i de nye omgivelser, er det tid til at starte alene-hjemme træningen. Hunden er et flokdyr, og det er derfor unaturligt for den at blive ladet alene. Begynd træningen når hvalpen er træt og har været ude og besøge. Det er vigtigt at du placerer hvalpen, med dens kurv og legetøj, et sted den er tryk ved og vant til at være. Afled dens opmærksomhed med en tyggepinde og forsvind ud af syne nogle få minutter. Lad gerne radioen spille og lidt lys brænde, som om du stadig er der. Tag ikke afsked med hunden, men gå blot væk. Ideelt skal du returnere før hunden bliver urolig.

Hvis hvalpen piber, venter du med at gå retur, til hunden har været i ro i ca. 2 min. Ignorer hvalpen når du genser den (det er svært, men det er med til ikke at dramatisere oplevelsen for hunden). Gentag alene-hjemme træningen i få minutter flere gange dagligt. Udvid gradvist tidsrummet hunden er alene, men gå ikke for hurtigt frem.

Man kan med stor fordel anskaffe sig et "børnegitter" (bør forefindes i et hvert hundehjem). Det kan eksempelvis indkøbes i IKEA til ca. kr. 275,-. Gitteret kan placeres på en måde så hvalpen ikke kan komme i direkte kontakt med dig, men at hunden en gang imellem kan høre og måske se, at du er i nærheden. På den måde kan adskillelse langsom indøves og gøres mere behagelig for hunden.

Gitteret kan også afskære hvalpen adgang til farlige trapper, holde den væk fra et travlt køkken eller ude af gulvspanden når man vasker gulv.

9. Glæden ved samarbejde

Hvis man træner hunden med motivation og belønner ønsket adfærd, kan man lave små samarbejdsøvelser med hvalpen straks man får den hjem. Når hvalpen er færdig vaccineret bør man deltage på et hvalpemotivationskursus med den, også selv om man tidligere har haft hund. På et hvalpemotivationskursus lærer du og hvalpen glæden ved at samarbejde, hvalpen lærer fornuftig omgang med både mennesker og andre hunde. Den lystbetonede indlæring og træning styrker tilliden og lederskabet til dig som hundens fører. Og med tillid og lederskab kommer evnen til at samarbejde, en uundværlig grundsten uanset om man har anskaffet sig hund som familie- og/eller brugshund.

Skrøne: Enkelte hævder, at hunden først kan tåle at modtage træning når den er fyldt ét år. Den træning der i det tilfælde er tale om er meget hårdhændet træning, der ikke er baseret på motivation og belønning. Denne form for træning fordrer ikke tilliden mellem hund og ejer og bør for en hver pris undgås. Brug derfor ovenstående træningsmetode i stedet.

10. Arven fra ulven

Uanset med hvilken bevæggrund vi har anskaffet hunden, om det er som familiehund, brugshund, en ny bedste ven eller som erstatning for børn man ikke har, skylder man hunden, at huske på hvad det er vi har anskaffet os – altså en hund! Vi tillægger ofte hundene menneskelige egenskaber og behandler dem også som sådanne. Vi siger, at vi "forkæler hunden" og gør ting for hunden som vi mennesker holder af og ser som privilegier; men det er misforstået godhed oftest ikke i hundens interesse. Vil man sin hund det godt, skal man lære at forstå sin hund, dens store arv fra ulven og de medfølgende behov. Man bør sætte sig ind i hvordan hunden opfatter verden samt forstå dens mimik og kropssprog. Gør du det og tilbringer du masser af tid sammen med hunden, vil du ikke bare få menneskets bedste ven, du vil også være hundens bedste ven!

Tekst: Lise Lotte Christensen, adfærds konsulent i Dansk Kennel Klub